

Índex

1.Introducció

1.1 Justificació de l'àrea d'estudi

2.Metodologia:

2.1 Fonts consultades

2.2 L'elaboració del mapa base

3. La toponímia

3.1 Toponímia relativa al medi físic

3.1.1 Els hidrotopònims

3.1.2 Toponímia referent a paratges, partides, indrets i llocs

3.2 Toponímia relativa al medi humà i la seva activitat

3.2.1 Toponímia referent al poblament

3.2.2 Toponímia referent a les vies de comunicació

4.Conclusions

1- Introducció.

L'àrea on hem realitzat el present estudi és el delta del Llobregat, però cal dir que només hem estudiat una àrea no gaire extensa, situada al marge dret del delta, en l'anomenat delta de ponent.

Una de les raons que ens ha impulsat ha delimitar aquesta àrea d'estudi ha estat la voluntat de recollir la toponímia de les zones rurals existents al delta del Llobregat. El fet que només ens hàgim centrat en aquesta zona és perquè no tot el delta, ni tan sols la meitat, està format d'àrees rurals. L'àrea no urbanitzada, on l'ús agrícola i ramader són la principal activitat del territori, es troba situada pràcticament en el marge dret del delta. Hi ha algunes àrees, ara ja residuals, on es practica l'agricultura en el marge esquerre, però no les hem tractades en el present estudi.

Així doncs, l'àrea estudiada se centra en els municipis deltaics situats al marge dret del riu, exceptuant Castelldefels, que és un municipi deltaic però l'activitat agrícola i rural s'ha extingit pràcticament en el seu terme municipal, a causa d'un intensíssim procés urbanitzador produït els darrers anys. Pel que fa a la resta de municipis, no hem inclòs cap àrea urbana, així com tampoc l'aeroport del Prat. Per tant, l'àrea estudiada vindria

delimitada per la banda de muntanya, en gran mesura per l'autopista A-16, per la carretera C-245 o carretera de Barcelona a Santa Creu de Calafell, el riu Llobregat, per la C-246 o autovia de Castelldefels, per la mar Mediterrània, i finalment tancaria aquesta àrea el límit municipal de Gavà amb Castelldefels. Dins d'aquesta gran àrea hi hauria una zona d'espais buits, és a dir, espais com ara el nucli urbà del Prat de Llobregat o bé l'aeroport que evidentment són zones d'estudi però que queden fora dels objectius que ens havíem proposat en realitzar el present estudi.

Una altra raó que ens ha impulsat a fer aquesta tasca ha estat l'anhel de voler plasmar la toponímia actual en un treball abans de la seva possible desaparició. Això és perquè com podem observar el delta del Llobregat es troba situat en el que és i serà una de les zones més dinàmiques en desenvolupament urbanístic i econòmic de Catalunya i de l'Estat. Cal no oblidar el Pla Delta, que preveu una ampliació de l'aeroport, el desviament del Llobregat, l'arribada del tren d'alta velocitat, i un llarg etcètera de conseqüències urbanístiques i de tot tipus que afectaran aquest territori, i la primera de totes conseqüències és la pèrdua de grans zones agrícoles.

Però no només el Pla Delta està fent desaparèixer l'activitat agrícola i ramadera, els problemes estructurals de l'agricultura catalana en general també els trobem al delta del Llobregat: la falta de competitivitat i de perspectives de millora enfront els competidors horticultors del sud d'Espanya i de la resta d'Europa han fet que pocs joves continuïn l'activitat agrària. I, a més a més a tot això, el continu i persistent procés de creixement urbà dels municipis deltaics acaben i acabaran de devorar aquesta àrea agrícola.

Finalment, la darrera raó que ens ha impulsat a realitzar aquest estudi ha estat, per una banda, la nostra coneixença de l'esmentat territori, que ja havíem tractat en diferents estudis geogràfics, i, per l'altra, la nostra proximitat física amb aquest.

1.1 Justificació de l'àrea d'estudi

El delta del Llobregat es troba situat al sud de la comarca del Baix Llobregat on més de dues tercers parts del delta es troben dins d'aquesta comarca i la resta es troben en la comarca del Barcelonès. El delta té una superfície d'uns 97 km² i en aquest es troben situats els termes municipals baixllobregatins, tot seguint de sud cap a nord, de Castelldefels, Gavà, Viladecans, Sant Boi de Llobregat, tot el terme del Prat de Llobregat i ja en el marge esquerre trobem Cornellà de Llobregat. També en aquest marge esquerre, el qual ve a representar un terç del territori deltaic, trobem els municipis ja situats al Barcelonès de l'Hospitalet de Llobregat i de Barcelona. És un delta amb una molt forta horitzontalitat, on el pendent és insignificant, cosa que ha provocat històricament greus problemes de desguàs d'aigües sobrants, tot comportant a la vegada greus problemes de paludisme i altres epidèmies a causa d'aquestes aigües entollades.

El delta es troba envoltat d'una sèrie de serralades muntanyoses que el tanquen, tot quedant només com a pas obert la vall del Llobregat i la mar Mediterrània. El Garraf i els seus últims contraforts, com ara la muntanya de Sant Ramon (288m), o bé la Serralada de Collserola amb Sant Pere Màrtir (389m) per la banda de llevant, juntament amb Montjuïc (173m), són algunes d'aquests relleus que el delimiten.

El delta és també una important regió biogràfica dins de Catalunya. Es troba situat equidistant entre els aiguamolls de l'Empordà i del delta de l'Ebre, essent un lloc de parada per a moltes aus i que encara conserva zones de vegetació aquàtica d'important interès.

Finalment, aquesta zona de Catalunya ha gaudit d'una gran activitat humana ja des de l'antigor (mines neolítiques a Gavà, poblats ibers, viles romanes, etc.). La seva agricultura el va fer conegut en molts llocs i les seves terres eren de les més fèrtils de la Mediterrània, amb diverses collites anyals. També el descobriment de les aigües artesianes a finals del segle XX varen atreure cada cop més la indústria, cosa que van suposar un nou impuls per a l'agricultura.

2. Metodologia

2.1 Fonts consultades

Les fonts que hem explotat, per tal de fer un recull aproximatiu de la toponímia rural d'aquesta àrea del delta, han estat molt diverses i contrastades. Hem utilitzat i recollit la toponímia inserida en diversos mapes elaborats per diferents administracions en diferents èpoques. El problema més important alhora de treballar amb aquesta cartografia ha estat precisament el desfasament temporal d'alguns d'aquests mapes, cosa que ens allunyava de la realitat actual del territori, un territori molt dinàmic i canviant, com ja s'ha indicat anteriorment. Malgrat això, aquesta cartografia és molt valuosa alhora de realitzar qualsevol treball toponímic d'aquesta àrea, ja que la cartografia actual només recull una part de la toponímia major, a causa de la seva escala gràfica menor. També aquesta cartografia més actual presenta nombrosos buits i errors.

Una altra font ha estat la coneixença per part nostra del territori estudiat, coneixença centrada especialment en els termes de Sant Boi de Llobregat i el Prat de Llobregat. També les informacions orals transmeses per estudiosos, pagesos i altra gent de la comarca han estat importants.

Finalment, la consulta d'alguns documents ja històrics, com ara els amillaments amb plànol cadastral, ens han acabat d'ajudar en l'aproximació de la toponímia del delta.

Malgrat això, creiem que no ha estat una consulta prou ampla, i encara més en un territori tan extens com l'estudiat; i pel que fa a la toponímia no hi ha a hores d'ara cap estudi de referència realitzat.

MATERIAL UTILITZAT

CARTOGRAFIA:

- Mapes de la Corporació Metropolitana de Barcelona, 1983. Escala 1/5000. (13 fulls).
- Mapa topogràfic del Baix Llobregat, 1996. Escala 1/50000 ICC
- Cartografia procedent de l'arxiu digitalitzat de l'Ajuntament de Gavà (diverses escales).
- Mapa geogràfic i cadastral de Viladecans, anys 30. Escala 1/2000 IEN, Madrid.

FONTS ORALS:

- Pagesos i veïns de la Marina de Sant Boi de Llobregat.
- Consulta amb historiadors i erudits de la zona (Jaume Codina), Arxius de Viladecans, Sant Boi de Llobregat i el Prat de Llobregat.

2.2 L'elaboració del mapa base

Una de les primeres dificultats que ens vam trobar a l'hora de voler plasmar els topònims sobre un mapa va ser cercar una base cartogràfica adient i actualitzada de l'àrea d'estudi. Davant la inexistència d'aquesta base cartogràfica, la solució va ser crear-la nosaltres mateixos a partir de diferents fonts cartogràfiques (per exemple les assenyalades en el punt anterior) i cartografiar els darrers canvis ocorreguts en aquest territori i que no apareixen en la cartografia oficial, com per exemple la Pota sud i els seus enllaços amb el Prat o l'aeroport.

Un cop creat aquest mapa base, la següent fase fou l'elaboració a nivell informàtic, i a partir d'aquesta base, la formació del mapa final. En aquest mapa final és on hem situat la toponímia i ha estat realitzat a partir d'escanejar el primer mapa base i redibuixar-lo a nivell informàtic amb el programa Autocad.

3. La Toponímia

3.1 Toponímia relativa al medi físic

3.1.1 Els hidrotopònims

La xarxa hidrogràfica del delta del Llobregat és molt rica. Les necessitats d'aigua per a l'agricultura com les característiques pròpies d'un delta amb un pendent molt insignificant, que facilita l'entollament d'aigües pluvials i residuals per a l'agricultura, són els factors que expliquen aquesta presència tan important d'aigües superficials.

Primer de tot cal distingir els mots genèrics propis del delta:

- Regadora, es tracta d'un canal que porta aigua per regar els camps. Suposa una entrada d'aigua als camps.
- Pluvial, es tracta d'un canal de desguàs, força ample i profund, que recull les aigües sobrants del regatge dels camps i de la pluja. Al delta moltes pluvials van a desembocar als estanys litorals o bé directament al mar. Recullen, a la vegada, les aigües sobrants procedents dels vallets. És, per tant, una sortida d'aigua dels camps. Aquest mot és utilitzat en els municipis de Sant Boi de Llobregat i el Prat de Llobregat.
- Corredora, mot equivalent al de pluvial. És utilitzat als municipis de Viladecans i Gavà.

- Vall/ Vallet, mots corresponents als canals de desguàs de dimensions més petites que les pluvials o corredores. Generalment acostumen a desembocar en les pluvials o corredores i recullen les aigües sobrants directament dels camps. Es tracta també d'una sortida d'aigua dels camps.

Després trobem altres mots genèrics d'ús més general i conegut per al públic:

- estany, canal, riera, rec, riu o torrent.

En general, doncs, trobem la següent distribució dels topònims:

Els referents a torrents i rieres corresponen a cursos d'aigua estacional que es dirigeixen de muntanya cap a mar, tot travessant part del delta, ja que molts no arriben a desembocar al mar i queden integrats en la xarxa de drenatge deltaica formada per pluvials o corredores. Això, no obstant, s'ha vist modificat en alguns casos per la canalització de les rieres més importants que desembocaven en ple delta i que ara ho fan directament al mar, evitant així els greus problemes d'inundacions que tradicionalment amenaçaven l'activitat agrícola.

Tot seguit, ens trobaríem el conjunt de topònims pròpiament deltaics. Aquí podem distingir dos grups:

Els hidrotopònims referents als estanys de rec i escorrentia dels camps (pluvials i corredores) i els hidrotopònims referents als estanys litorals. Fora ja d'aquests dos grups també hi ha topònims que caldria explicar individualment.

Els estanys litorals són fruit de l'activitat del riu Llobregat, el qual al llarg de la història va anar variant el seu curs fluvial, formant sovint diversos braços fluvials fins arribar al mar. Malgrat això, tenim l'estany de la Rodeta, de creació recent per part de l'home, o bé els estanys interiors de Can Dimoni i de la zona de la França, també de creació antròpica.

Finalment, voldríem acabar aquest apartat comentant una sèrie de topònims que considerem força originals; això no vol dir que fem un aclariment de tipus etimològic sinó aclarir a què i a on s'apliquen:

- El segon marge, nom donat al marge de terra construït per tal de frenar les crescudes del riu Llobregat. Rep el numeral de segon perquè el primer marge és el que envolta o tanca el llit del riu Llobregat, en canvi aquest segon marge es roba situat enmig dels camps a una certa distància del primer.
- El riu mort, aquest topònim és aplicat a un sector del terme santboià, donant nom a una partida de terra. El seu origen és prou clar, correspon a un antic braç del riu Llobregat, ocupat per camps, però que en anys de riudes tornarà a recuperar el seu caràcter fluvial. Actualment en aquesta zona és apreciable el desnivell del sòl entre els camps corresponents al riu mort i els que no ho són.
- El salt de la Moset, nom donat a la casa del zelador de l'aigua del canal de la dreta del Llobregat, situada al Prat de Llobregat. El nom de salt pot

correspondre al fet que és en aquest punt on el canal es divideix en dos ramals, un de dimensions més petites i que rep el nom de regadora superior i el propi canal de la dreta del Llobregat, que continua el seu trajecte fins al passant del Prat.

- Corredora de les bogues, topònim situat entre els termes de Viladecans i el Prat de Llobregat. En documents consultats apareix com a *bobas*, però la consulta realitzada a l'Alcover-Moll indica que el mot bogues rep també el significat de "fi de terme". Amb aquesta definició trobada i el fet de tractar-se d'una zona d'aiguamolls on les bogues són abundants ens fa pensar que es tracta del terme *bogues* i no pas *bobas*.

RECULL DE TOPONÍMIA DEL DELTA DRET DEL LLOBREGAT. TOPONÍMIA REFERENT ALS HIDROTOPÒNIMS		
TOPÒNIM	COMENTARI	TERME MUNICIPAL
1. Regadora superficial	Canal derivat del Canal de la Dreta	El Prat
2. Segon marge	Mur de defensa contra les avingudes del Llobregat	Sant Boi, el Prat
3. El riu mort	Antic llit del riu Llobregat...	Sant Boi
4. Regadora de can Gibert		" "
5. Riera del Fonollar		" "
6. La riera Roja		" "
7. Rec de Sales/ Vall de rec de Sales		Sant Boi, Viladecans
8. El salt de la Mosset	Saltant d'aigua a la caseta del zelador de l'aigua	El Prat
9. Pluvial del centre (sèquia)		" "
10. Estany del semàfor		" "
11. Estany de ca l'Avara		" "
12. Estany de la Ricarda		" "
13. Riera dels Canyars		Gavà
14. Torrent del Matar		Gavà
15. Riera de Sant Climent		Sant Boi, Viladecans

16. Vall del rec de Sales		Viladecans
17. Corredora de can Sabadell		Viladecans
18. Corredora de l'erm		"
19. Corredora de can Olaguer		"
20. Estany del Remolar		Viladecans, el Prat
21. La Vidala	Braç de l'estany del Remolar	Viladecans
22. Corredora de les bogues	Límit municipal de Viladecans	Viladecans
23. Corredora de Sant Boi		
24. Corredora de les Filipines Noves		"
25. Bassa de Pinet		"
26. Estany de la Murtra		Límit de Gavà-Viladecans
27. Corredora de les Sorrilles		Viladecans
28. Rec de cal Roc		"
29. Corredora del Cònsul		"
30. Corredora de les Filipines		"
31. Corredora de can Seguí		"
32. Corredora dels reguerons		"
33. Font del Carreres		"
34. Corredora dels Llanassos		"
35. Corredora de les Maletes		"
36. Corredora de la Llana		"
37. Corredora principal		"
38. Corredora de Cal Soberano del Mig		Gavà
39. Corredora de baix		"

40. Canal	Canal de recollida d'aigües pluvials de la Ronda B-20	Sant Boi, el Prat
41. Estany de la Roberta		El Prat
42. Estanys de Can Dimoni		Sant Boi
43. Corredora de les Marines		Gavà
44. Cap del Riu		El Prat
45. Estany de la Podrida		El Prat

3.1.2 Toponímia referent a paratges, partides, indrets i llocs

Aquest apartat és potser el més heterogeni de tots. Tal i com ens indica el títol hi trobem topònims referents a paratges, partides, indrets o llocs, els quals tenen en comú el fet de referenciar una determinada zona geogràfica del delta. L'àrea designada per cadascun d'ells variarà molt, tenim topònims majors, que ho són d'una manera clara. Però, en canvi, en tenim d'altres molt més locals. Un problema que es deriva d'aquesta situació és el d'establir el límit geogràfic d'un topònim amb un altre.

Un altre fet a destacar és la problemàtica de la toponímia oficial. Trobem topònims recollits en més d'una font cartogràfica oficial i que són desconeguts pels pagesos i veïns de la zona. Nosaltres els hem compilat però no podem estar segurs de la seva autenticitat. Alguns, com per exemple, el de les *cabasses* o *La França* a Sant Boi de Llobregat, no són ni coneguts a nivell d'historiadors locals.

Pel que fa a al toponímia oficial, hem pogut observar que manca un recull i una oficialització de com a mínim la toponímia major; ens hem trobat zones que a nivell oficial no posseeixen cap topònim per designar-les.

Finalment, i retrobant el fil argumental del principi d'aquest apartat, l'heterogeneïtat del conjunt de topònims respon a un origen dispers de les fonts consultades (escrites i orals); i això ha estat diferent d'un municipi a un altre. Tenim, per exemple, el municipi del Prat de Llobregat, en el qual trobem tres topònims majors, anomenats districtes, que organitzen o bé han organitzat tradicionalment el terme municipal: al nord del nucli urbà tenim el districte de la Ribera, al sud-oest tenim el districte de la Bunyola i al sud-est del nucli urbà trobem el districte de l'Albufera. Dins d'aquests districtes hi ha tota una sèrie de topònims menors respecte als dels districtes però molt heterogenis entre ells pel que fa a l'àrea designada.

En canvi, per a Sant Boi de Llobregat, trobem només d'una forma clara un gran topònim major, el de la Marina de Sant Boi, que engloba la major part del seu territori deltaic. En el cas de Sant Boi, com també per a Viladecans i Gavà, com que es tracten de municipis amb terme també a muntanya, la part deltaica semblaria que ha estat assignada tradicionalment amb un sol gran topònim major el de la Marina de Sant Boi, les Marines a Gavà o les Sorres a Viladecans. Aquests topònims no engloben tota la part deltaica dels termes respectius però són els topònims de més anomenada a l'hora de dir

aquells termes. El cas del Prat és completament diferent, al nostre entendre el Prat respon a un altre tipus d'organització territorial, feta a mida o a les seves condicions geogràfiques completament deltaïques.

Per acabar mostrarem alguns topònims que poden ser interessants a l'hora d'interpretar el territori:

- El Ponçic, topònim que rep un sector de terres del districte de la Ribera del Prat tocant a la Marina de Sant Boi. Es tracta d'un cognom d'uns importants propietaris del segle XIX que tenien terres en aquesta zona.
- L'Albufera, topònim corresponent al districte situat a la zona ocupada actualment per l'aeroport. Segons en Jaume Codina, historiador del Prat de Llobregat i del delta, aquest topònim té l'origen en l'antiga albufera litoral situada en aquesta zona. Actualment hi trobem els estanys litorals de la Ricarda i la Roberta; fins fa pocs anys hi havia l'estany de l'Illa.
- L'Àfrica i les Filipines, el primer correspon a un sector del terme santboià força proper al terme de Viladecans. És un topònim recollit de forma oral i no ens l'hem trobat reflectit en la cartografia oficial. El seu origen és difícil de saber; però hi ha la teoria que aquests topònims tan exòtics, com el de les Filipines, són fruit de la imaginació popular perquè es relacionaren els problemes de paludisme i febres que patien aquestes zones, i també pel fet que aquests noms indiquen una distància geogràfica que es relacionaria amb la distància real dels nuclis urbans i la zona designada amb el topònim.

RECULL DE TOPONÍMIA DEL DELTA DRET DEL LLOBREGAT.PARTIDES, PARATGES, LLOCS...		
TOPÒNIM	COMENTARI	TERME MUNICIPAL
1 La Ribera	Un dels tres districtes que formen el terme d'El Prat	El Prat
2 Les Salines		Sant Boi
3 La França	Nom utilitzat a nivell cartogràfic però desconegut a nivell popular	" "
4 Els Feixassos del Bullidor		" "
5 El Fonollar		" "
6 Les Cabasses	Nom utilitzat a nivell cartogràfic però desconegut a nivell popular	" "
7 La Marina	Topònim que abraça la major part del terme santboià situat al delta	" "
8 El Ponsic	Conjunt de terres que reben el nom d'un antic gran propietari	St.Boi i Prat

9 La Bunyola	Un dels tres districtes que formen el terme d' El Prat	El Prat
10 L'Albufera	Un dels tres districtes que formen el terme d' El Prat, actualment hi ha l'aeroport	El Prat
11 La Ricarda	Gran propietat a tocar de l'estany d'homònim nom	El Prat
12 Platja del Prat		El Prat
13 Paratge de cal Bitxot		El Prat
14 l'Àfrica	Nom popular referent a terres força allunyades dels nuclis urbans	Sant Boi
15 paratge de Can Fargues		Sant Boi
16 els Feixassos		Viladecans
17 les Rectores		Viladecans
18 Can Sabadell	Gran propietat	Viladecans
19 Quadra Burguesa		Viladecans
20 les Tanques		Viladecans
21 les Ràfoles		Viladecans
22 la Parellada		Sant Boi
23 les Parellades		Viladecans
24 les dues carreres		"
25 Marina de Mas		"
26 el Remolar		"
27 les Filipines		"
28 les sorres de Pineda		"
29 la Murtra		"
30 les Sorrilles		"
31 Assensats		"

32 Can Simon	Gran propietat	Viladecans
33 Els Reguerons		"
34 Les xauxes		"
35 Can Seguí	Propietat important	"
36 Llanassos del Pi tort		"
37 Feixarons		"
38 Maletes		"
39 Toro Bravo- antiga Marina de Rivas		"
40 Marina de Bellès		"
41 L'última tongada		Gavà
42 L'Arbret		Gavà
43 La Maiola		"
44 La Pineda		"
45 Els nou rals		"
46 El Torelló		"
47 L'Arbret de baix		"
48 L'Arbret de dalt		"
49 El Raurell		"
50 El Matar		"
51 El Torrent del Matar		"
52 Matabous/pla de Matabous	Zona A-16	"
53 Les Fontetes	Zona A-16	"
54 Les Masotes	Zona A-16	"
55 Gavà-platja o Platja de Gavà		"

56 el Sobirà de dalt o el Sobirano de dalt		Gavà
57 el Sobirà de baix o el Sobirano de baix		"
58 la Murtra		"
59 les Feixes fondes	Zona A-16	"
60 les Massotes		"
61 les Marines		"
62 els Llanassos		Viladecans
63 la Riera Roja	Hidrotopònims que fan referència a zones del terme santboià	Sant Boi
64 el Riu Mort	Hidrotopònims que fan referència a zones del terme santboià	" "
65 Platja de Viladecans		Viladecans
66 Raval de la Torre Casugues		El Prat
67 barri de les Palmeres		" "

3.2 Toponímia relativa al medi humà i la seva activitat

3.2.1 Toponímia referent al poblament

La present relació de noms referents al poblament deltaic és només una aproximació a la realitat. Tal i com hem fet en les anteriors classificacions toponímiques, el problema de la desaparició del medi rural i les seves activitats se'ns fa força palès en tractar noms relacionats amb el medi humà i amb la seva activitat, en aquest cas concret amb el poblament.

Malgrat això, hem fet un recull de noms de cases i masies força elevat, més de 110 masies escampades de forma heterogènia pel delta. Tenim un poblament molt concentrat de masies en els termes de Sant Boi de Llobregat i el Prat. A mesura que ens allunyem del riu Llobregat el nombre de masies va disminuint. A Gavà és on trobem un nombre inferior de masies, quatre en aquest cas, i al Prat n'hem localitzades cinquanta-sis, el municipi amb més masies del delta. És en aquest sector de Gavà i Viladecans on antigament les terres no eren explotades pel conreu agrícola, a causa de la presència de sorres, i perquè les terres són poc productives, situades en zones properes als estanys de la Murtra i el Remolar, focus de paludisme i altres malalties. També factors històrics, com ara la baronia d'Eramprunyà sobre els termes d'aquests dos municipis, baronia que limitada o més aviat va impedir el poblament de masies de les terres més productives.

Sant Boi i el Prat no estaven sota aquest domini i les seves terres eren altament productives per a l'agricultura.

Cal dir que no tots aquests noms els podem localitzar en la seva masia respectiva, ja que aquestes han estat enderrocades els últims anys. També caldria tenir en compte que moltes masies encara existents es troben dins el recull de poblament.

Un altre fenomen a considerar a l'hora d'estudiar la toponímia referent al poblament, és el fet que una masia té o pot tenir més d'un nom. És un fenomen relacionat amb el canvi de pobladors de la masia, normalment són masies arrendades. En canviar d'arrendatari amb els anys canvia el nom de la masia, adquirint el nom o sobrenom de l'actual arrendatari. Això ha estat un fenomen força estès al delta, on poques masies han mantingut el nom original.

Un altre aspecte a destacar és el diferent ús de la partícula *Can/Cal*. Majoritàriament trobem l'ús de *Cal*. Pel que fa a l'ús de *Can*, minoritari, el trobem en masies amb el seu topònim arrelat des de fa molts anys, fins i tot segles. A més, són masies de famílies que han gaudit de força recursos econòmics. Així doncs, l'ús de *Can* semblaria indicar que es tracta d'un nom antic, de fa un parell de segles quan s'usava l'article "*en*" en noms masculins de persones en comptes de *el* formant la contracció *Casa en Parellada* a *Can Parellada*. En tractar-se de masies consolidades, de famílies propietàries, han mantingut el topònim amb la partícula *can*, associant-se modernament amb el fet de ser famílies solvents i propietàries.

Hem trobat casos poc clars de l'ús d'ambdues partícules, anomenant determinades masies com *cal* o *can* alhora. Pel que fa al terme *mas*, és una introducció moderna i és utilitzat de forma excepcional.

Finalment no hem inclòs les barraques de camp, molt abundants al llarg de tot el delta, com tampoc els pous per a regar, a causa de tenir una informació escassa i parcial d'aquests topònims. En aquest cas caldria fer un recull específic per a aquest tipus de construccions.

Tal i com hem fet en els anteriors apartats, comentarem algun nom significatiu:

- El molí vell, nom que rep la casa situada sobre el canal de la dreta al seu pas per Sant Boi. En aquesta casa hi habitava el zelador de l'aigua del canal, el qual en tenia cura. Un ús que s'hi feia tot aprofitant la força de l'aigua del canal era la de moldre.
- El semàfor, edifici abandonat a tocar de la platja del Prat, que, com mostra el seu nom, indicava, com si d'un far es tractés, la situació de la costa als vaixells.
- Cal Pelut/ Cal Pelut nou, exemple de com una família podria estendre's pel delta, quan, per exemple, algun dels fills abandonava la casa pairal i se n'anava a viure a una altra masia. Tenim diversos casos com aquest al delta.

RECULL DE TOPONÍMIA DEL DELTA DRET DEL LLOBREGAT. TOPONÍMIA REFERENT AL POBLAMENT		
TOPÒNIM	COMENTARI	TERME MUNICIPAL
1 Cal Carlets	Masies pertanyents al districte de la Ribera del Prat	El Prat
2 Can Donyana		"
3 Cal Favés		"
4 Cal Tibís		"
5 Cal Misses		"
6 Can Parellada		"
7 Cal Tereseta		"
8 Can Farrés		"
9 Can Comes		"
10 Cal Sebastià		Sant Boi
11 Cal Jagó		" "
12 Cal Monjo		El Prat
13 Can Preciós/ Cal Nap		Sant Boi
14 Mas Llopis/ Cal Llopis		" "
15 Cal Xic Perellada		" "
16 Cal Pastera/ Cal Vilaplana		" "
17 Cal Pinques		" "
18 Cal Penyasco		" "
19 Cal Maurici		" "
20 Cal Tombarella		" "
21 Cal Picasal		" "

22 Can Jover		Sant Boi
23 el molí vell	Antic molí sobre el canal de la dreta	" "
24 Ca l'Arangadeta		" "
25 Mas Carbonell		" "
26 Cal Francès		" "
27 Cal Cantí		" "
28 Cal Missaire		" "
29 Cal Notari		" "
30 Ca l'Inglada		" "
31 Cal Florència		" "
32 Can/Cal Gallina		" "
33 Mas Pineda		" "
34 Cal Pollo		" "
35 Cal Sans		" "
36 Ca la Francesa/Cal Pau Gros		" "
37 Cal Traginer		" "
38 Cal Sardà/ Cal Sala		" "
39 Cal Pelut		" "
40 Cal Bonic/ Cal Tarrida		" "
41 Cal Nani		" "
42 Cal Salom		El Prat
43 Cal Gaietano		Sant Boi
44 Cal Francisco/ Can Bofill		" "

45 Cal Joan del Carro/ Can Dan		El Prat
46 Cal Coracero		Sant Boi
47 Cal Marc de l'Ixo		El Prat
48 Can Peixo		" "
49 Cal Rectoret		" "
50 Can Moners		" "
51 Cal Bieló		" "
52 Can Bonic		" "
53 Cal Silet		" "
54 Cal Mariano		" "
55 casa del Manyà		" "
56 Cal Josepet d'en Ribes		" "
57 Cal Tet		" "
58 Ca l'Arana		" "
59 Cal Malet		" "
60 Cal Pi de l'Olla		" "
61 El Semàfor		" "
62 Cal Roc		" "
63 Cal Minguet		" "
64 Cal Tudela		El Prat
65 La Telegrafia o les cases de la telegrafia		" "
66 Cal Nani		" "
67 Granja de la Ricarda		" "

68 Cal Ferran Puig		El Prat
69 Cal Joanet del Tivís		" "
70 Ca l'Enric del Costelleta		" "
71 Cal Miquel de l'Àgata		" "
72 Cal Bitxot		" "
73 Cal Jaume del Bitxot		" "
74 Cal Negre		" "
75 Ca l'Isidret		" "
76 Cal Lluquer		" "
77 Cal Xicus		" "
78 Cal Xiquirín		" "
79 Cal Guim		" "
80 Cal Messeguer		" "
81 Cal Patrici		" "
82 Cal Balenyà o ca l'Orelleta		Sant Boi
83 Can Dimoni		Sant Boi - Viladecans
84 Cal Sans		Sant Boi
85 Vila Maria		Viladecans
86 Can Barbena		" "
87 Can Sabadell		" "
88 Cal Butifarra		" "
89 Can Carboner		" "
90 Can Aron		" "
91 Casa del Francès		" "

92 Can Sorrilla		Viladecans
93 Can Simó		" "
94 Cal Roc de la Marina		" "
95 Can Seguí		" "
96 Can Figueres		Gavà
97 Can Garriga		Gavà
98 Can Rovira		" "
99 Can Torelló		" "
100 Cal Truco		El Prat
101 Cal Mià		" "
102 Cal Rovira		" "
103 Can Camins		" "
104 Cal Llíspera		" "
105 Cal Sap		" "
106 Cal Terolo	Aquestes darreres masies del Prat foren enderrocades fa pocs anys arran de la construcció del polígon Mas Blau	El Prat
107 Cal Pelut Nou	" "	" "
108 Cal Masses	" "	" "
109 Cal Roc del Villa o Cal Desconfiat	" "	" "
110 Cal Joan de l'Ixo	Aquesta masia fou enderrocada a principis dels anys 90 arran de l'eixamplament viari de la B-201	" "
111 Can Cònsol		Viladecans
112 Cal Feliu		" "
113 Mas Novell		" "
114 Can Figueres		" "

3.2.2 Toponímia referent a les vies de comunicació

El delta del Llobregat presenta una basta xarxa de camins rurals que han articulat tradicionalment el territori. Al llarg d'aquest segle aquesta xarxa s'ha anat fragmentant a causa de la construcció de les modernes vies de comunicació, ja siguin carreteres com autopistes. Ja a finals del segle XIX es va construir el ferrocarril de la MZA (Madrid-Saragossa-Alacant) que va suposar el primer trencament d'aquesta xarxa viària.

Els camins deltaics presenten una orientació de muntanya a mar, a excepció de Gavà i Castelldefels (aquest últim no l'hem tractat en el present treball), on els camins tenen una orientació de llevant a ponent, seguint paral·lelament al sistema de vallets i pluvials. Dins aquest sistema de camins podem distingir, d'una banda, els camins principals i organitzadors del territori i, de l'altra, els camins secundaris, que són molt més locals que els primers. Un exemple és el camí o carretera reial o ral de Barcelona a València, que és molt fragmentat al seu pas pel terme del Prat, però que està força conservat al llarg del seu recorregut per la resta de municipis. Actualment aquest camí és la carretera B-204 al seu pas per Gavà, Viladecans i Sant Boi.

Un altre camí organitzador de l'espai és el camí de la Bunyola o carretera Fonda, al terme del Prat de Llobregat, que comunica el nucli urbà amb la platja i totes les terres situades entre el nucli i el mar.

El camí de les Filipines, a Viladecans, fa una funció molt semblant a la del camí de la Bunyola del Prat, comunica el nucli de Viladecans amb la platja, ja que travessa pel terme. També actualment és una carretera asfaltada que comunica l'autovia de Castelldefels C-246 amb la B-204 o carretera antiga de València a Barcelona.

A Sant Boi trobem diversos camins que organitzen el seu terme de nord a sud o de muntanya a mar. El camí de Cal Gallina, el de cal Penyasco o el camí de la Bomba parteixen del nucli urbà i es dirigeixen cap a mar tot trobant-se amb els camins del terme pratenc.

Finalment, el camí de Ferran Puig o carretera antiga del Prat a Viladecans vindria a acabar d'organitzar el sector central del terme deltaic santboià. Aquesta carretera fou construïda per Ferran Puig, financer i polític de finals del segle XIX.

RECULL DE TOPONÍMIA DEL DELTA DRET DEL LLOBREGAT. TOPONÍMIA REFERENT A LA XARXA VIÀRIA, CAMINS I VIALS...		
TOPÒNIM	COMENTARI	TERME MUNICIPAL
1. Camí de la Ribera		El Prat
2. Camí de can Farrés		" "
3. Camí de cal Pinques		" "
4. Camí de la Bomba		El Prat, Sant Boi
5. La carretera fonda		Sant Boi
6. Camí de cal Penyasco		" "
7. Camí de cal Gallina		" "
8. Camí de cal Jover		" "
9. Camí del Pontarro		" "
10. Carretera del Prat a Sant Boi B-201	B-201	Sant Boi, el Prat
11. Autopista A-16		Tots
12. Autovia de Castelldefels	C-246	Tots
13. Travessera o camí del Bullidor al Fonollar		Sant Boi
14. Camí de Ferran Puig o carretera antiga del Prat a Viladecans		Sant Boi, el Prat i Viladecans
15. Camí de Cal Francès		Sant Boi
16. Camí de Cal Cantí		" "
17. Camí de Ca l'Inglada		" "
18. Camí del Guineu		" "
19. Camí de Cal Nani		" "

20. Camí del pas del Maginet		Sant Boi
21. Camí de les Salines		" "
22. Camí de la Riera Roja		" "
23. Camí de Can Casanovas		Sant Boi, el Prat
24. Camí de la Bunyola		El Prat
25.FFCC BCN- Saragossa		Tots
26. Camí de Cal Traginer		Sant Boi, el Prat
27. Camí de la Ricarda		El Prat
28. Carretera de l'aviació	B-203	"
29. Camí de Cal Minguet		"
30. Camí de Cal Bitxuelo		"
31. Camí de Can Beites		"
32. Camí del Sabogal o de la Marina		"
33. Camí del Salí		"
34. Camí de Cal Tet		"
35. Camí de Ca l'Arana		"
36. Camí de Cal Malet		"
37. Camí ral de València o camí reial		Tots
38. Camí del Sorral		El Prat
39. Camí de Cal Xeix		"
40. Camí de la Volateria		El Prat
41. Carretera de Fonda o camí de la Bunyola		"

42. Carretera de la caserna	Antiga caserna dels carrabiners	El Prat
43. Carretera de la platja		"
44. Camí de Cal Serra		"
45. Camí de Cal Curacero		"
46. Camí de Cal Messeguer		"
47. Camí de Cal Ferran Puig		"
48. Camí de Cal Patrici		"
49. Camí de Cal Pelut		"
50. Camí de Cal Truco		"
51. Camí del Monés o Moners		"
52. Camí de Cal Villa		"
53. Camí dels Joncs		Gavà
54. Camí de la Murtra		"
55. FFCC de l'aeroport		Sant Boi
56. Camí del Bullidor		Viladecans
57. Camí o carretera del Prat		"
58. Camí de la via		"
59. Camí de les tanques		"
60. Camí del corral del Furquet		"
61. Camí de la Quadra Burguesa		Viladecans
62. Camí de les Ràfoles		"
63. Camí de Can Dimoni		"
64. Camí de Can Barbena		"
65. Camí de la Vila		"

66. Camí del Portell Gran		Viladecans
67. Camí del Rierol		"
68. Camí de les dues carreres		"
69. Camí del serral-llarg		"
70. Camí de les sorres del Remolar		"
71. Camí de les Filipines		"
72. Pas de l'ase	Topònim no representat (càmping)	"
73. Camí del Pinet		"
74. Camí de l'Olivereta		"
75. Camí de Can Ullagué	No situat en el mapa	"
76. Camí de les Filipines Noves		"
77. Camí del Serral Llarg		"
78. Camí de la Murtra		"
79. Camí de les Filipines		"
80. Camí de les Sorres de la Murtra	No situat en el mapa (càmping)	Viladecans
81. Camí de les Sorres de la Pineda		"
82. Camí del Francès		"
83. Camí de les parets		Gavà, Viladecans
84. Travessia del Serral- Llarg		"
85. Camí dels assensats		"
86. Camí de Can Sorrilla		"
87. Camí de Can Seguí		"

88. Camí de les Xauxes		Gavà- Viladecans
89. Camí de Cal Simón		"
90. Camí de les xiques o dels roures		"
91. Camí nou dels reguerons		"
92. Camí vell dels reguerons		"
93. Camí dels reguerons		"
94. Camí del Pi Tort		Viladecans
95. Camí de les Marietes		"
96. Camí del Portell		"
97. Camí del Regàs		"
98. Camí de la Marina Xica		"
99. Camí de les Feixes Roca		Viladecans
100. Passeig de les maletes		"
101. Camí de l'arbret del mig o camí del mig		Gavà
102. Camí de l'arbret		"
103. Camí de la Caseta del Nicasi		"
104. Camí de la pineda		"
105. Camí de la pineda de baix		"
106. Camí del riuet		"
107. Camí de la pava		"
108. Camí de la maiola de baix		"
109. Camí de la maiola de dalt		"
110. Camí de les Paretts a la Murtra		"

111. Camí del Cul		Gavà
112. Camí dels joncs		"
113. Camí del Torelló		"
114. Camí de la Post		"
115. Camí de la Sendera		"
116. Camí de les Moreres	Zona A-16 i polígon industrial	"
117. Pont dels Canyars	Per sobre de l'A-16, pont sobre la riera d'homònim nom la C-245	"
118. Camí de les Marietes		Gavà
119. Camí del Soberano de baix o Sobirà de baix		"
120. Camí del Soberano de dalt		"
121. Camí del Poll		"
122. Camí dels cacahuets		"
123. Avinguda del Mar	Carretera que comunica el nucli de Gavà amb la platja	"
124. Camí de Ca l'Imma		"
125. Camí de la Marinada		"
126. Camí dels camarles		"
127. Camí de Limanya		"
128. Camí del Pi Tort		"
129. Camí de la Sendera		"
130. Camí de l'arbret de dalt		"

4. Conclusions

Un cop realitzat el present estudi toponímic podem arribar a les següents conclusions: Primer de tot es tracta d'un estudi *aproximatiu* a la toponímia de la zona i, per tant, no ha estat un estudi exhaustiu. Però això ja ens ha permès de fer-nos una idea de la riquesa toponímica de la zona. En primer lloc, d'aquest estudi aproximatiu se'n desprenen clarament quatre categories toponímiques: hidrotopònims, toponímia major (corresponent a paratges, partides, etc.), poblament i la darrera categoria és la referent a les vies de comunicació.

En segon lloc, ens trobem en un moment cada cop més crític per a la realització d'estudis toponímics, sobretot en zones tan canviants com el delta del Llobregat, a causa de la desaparició de l'activitat agrícola, dels pagesos i pastors que més coneixen el territori. Es tracta d'un problema greu, ja que un cop tot aquest món agrícola hagi desaparegut només ens restaran els topònims que s'hagin recollit en la cartografia de la zona, però no pas tots i, a més a més, recollits d'una manera arbitrària, obviant topònims molt importants per aquell territori i en canvi recollint-ne d'altres menys significatius. És per això que trobem necessària la creació o l'impuls de grups d'estudi toponímic urgent, tal i com fan els arqueòlegs en les excavacions d'urgència davant la imminent desaparició d'un jaciment arqueològic.

En tercer lloc, creiem que el delta del Llobregat ofereix una riquesa toponímica pròpia que la diferencia de la resta de territoris que l'envolten. Caldria fer un estudi més exhaustiu d'aquesta zona i podríem veure, tal com ja ens insinuen els mapes realitzats, que tenim una hidrotoponímia estretament lligada al delta, un poblament i una xarxa de camins molt densos, molt més que en els territoris del voltant, i uns topònims majors estretament lligats a les característiques del delta.

Finalment, voldríem acabar dient que l'esforç més important en un treball d'aquestes característiques ha estat el recull de la toponímia, la seva classificació i la seva concreció sobre el mapa. Així doncs, els mapes finals són la millor conclusió i resultat que podíem aportar en el present estudi.

Així doncs, aquest estudi queda obert a un aprofundiment en la matèria donant lloc a qualsevol aportació relacionada amb aquest territori. Creiem que és un territori que pot donar joc a forces treballs més específics relatius a la toponímia.